

T.C.
BAŞBAKANLIK
Dış Ticaret Müsteşarlığı

7/1745
1746
1747

Sayı : B.02.1.DTM.0.09.00.00/1166

06.03.2008* 9727

Konu : Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 05/02/2008 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-3316 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki İzmir Milletvekili Sn. Oktay VURAL tarafından verilen 7/1745 ve 7/1746 sayılı yazılı soru önergeleri ile Van Milletvekili Sn. Fatma KURTALAN tarafından verilen 7/1747 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevaplar ilişikte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Kürşad TÜZMEN
Devlet Bakanı

Ekler:

1- Cevap yazısı (7 sayfa)

İzmir Milletvekili Sn. Oktay VURAL tarafından verilen 7/1746 sayılı soru önergesi:

1- Türk Kimya Sektörü, ülkemizin son yıllarda en hızlı büyüyen sektörlerinden biri konumunda olup toplam imalat sanayi içindeki payı %30 düzeyindedir. Gerek üretim ve tüketim, gerekse dış ticaret yönüyle önemli gelişme gösteren sektörün önümüzdeki yıllara ilişkin gündeminde, yatırım ve ihracatta ulaşılması öngörülen hedeflerin yanında, Avrupa Birliği ile uyum süreci ilk sıraları almaktadır. REACH adıyla anılan ve kimyasalların kayıt, değerlendirme, yetkilendirilme ve sınırlandırılmasını düzenleyen AB kimyasallar mevzuatı ve söz konusu mevzuatın ihracatımıza etkileri de üzerinde durulması gereken konular arasında yer almaktadır.

2007 yılı toplam üretiminin mineral yakıtlar / petrol ürünleri hariç yaklaşık 14,5 milyar doları bulduğu (bu ürünler dahil 50 milyar dolar) Türk kimyevi maddeler ve mamulleri sektörü, 10,4 milyar dolar ihracat ve 49,1 milyar dolar ithalat ile 59,5 milyar dolarlık bir dış ticaret hacmine sahiptir. Avrupa Birliği'ne gerçekleştirilen kimyevi madde ihracatı ise 3,34 milyar dolara ulaşmış olup toplam kimya sektörü ihracatı içerisindeki, payı % 38,5 olarak gerçekleşmiştir. 2005 ve 2006 yıllarında anılan sektöre ilişkin ihracatımız sırasıyla, 2,946 ve 3,620 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. Anılan sektörün aynı yıllara ilişkin ithalatı ise sırasıyla 17,875 ve 19,827 Milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

Türk kimya sektöründe REACH düzenlemesinden doğrudan etkilenebilecek yaklaşık 770 kendi halinde (substance), kalanı ise müstahzarlar olmak üzere AB ye ihracat yapan 2500 firma mevcut olup bu firmaların büyük bir bölümü KOBİ niteliğindedir. İmalat Sanayi içindeki firmaların yaklaşık %3'ü kimya Sanayinde yer almaktadır. Firmaların büyük bölümü, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Bursa ve Ankara gibi illerde toplanmışlardır.

2- Avrupa Birliği'nin Yeni Kimyasallar Politikasını teşkil eden REACH (Registration, Evaluation and Authorization/Restriction of Chemicals) Sisteminin aşamalı bir şekilde uygulanmasını öngören 1907/2006 sayılı REACH Yönetmeliği, 1 Haziran 2007 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Teknik mevzuat açısından bugüne kadar yapılan uygulamalardan farklı ve yeni bir yapıyı (ortak kurum oluşturulması-Avrupa Kimyasallar Ajansı- ve ortak uygulama) öngören REACH Yönetmeliği, AB'de son yirmi yılda gerçekleştirilen en büyük sistem değişikliğini oluşturmaktadır. Bu kapsamda, REACH Sistemi, kimyasallar alanında AB'nin iç pazarının yanı sıra Avrupa Ekonomik Alanına (AEA) üye EFTA ülkeleri (Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn) tarafından da mevzuatın üstlenilmesini takiben tüm Avrupa Ekonomik Alanında geçerli hale gelecektir

Bu çerçevede, konunun önemine binaen Dış Ticaret Müsteşarlığı Koordinasyonunda ve bağlı kuruluşlarından İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamuller İhracatçıları Birliği Genel Sekreterliği ile birlikte REACH kapsamında bir takım faaliyetler organize edilmiştir.

- REACH sistemi kapsamındaki gelişmeler gerek kurumlara iletilen yazılar, notlar, broşür çevirisi ve rehber aracılığıyla gerekse DTM Avrupa Birliği ve İhracat Genel Müdürlüklerinin elektronik ağ sayfası kanalıyla ilgili tarafların hizmetine sunulmaktadır.

- REACH sisteminin hükümlerinin oluşturulması ve yorumlanması amacıyla oluşturulan REACH Komisyon Çalışma Grubu ve Yardım Masaları arasındaki işbirliğinin sağlanması amacıyla Avrupa Kimyasallar Ajansı (AKA) başkanlığında düzenlenen REACH Yardım Masaları Ağı toplantılarına, Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilileri ile birlikte katılım sağlanarak, toplantılar ve yazışmalar yolu ile AB nezdinde girişimlerde bulunulmaya devam edilmektedir.

- REACH sistemi kapsamında ülkemiz firmalarının zamanında ve etkin bir şekilde bilgilendirilmesi amacıyla, ülkemizde de bir Ulusal REACH Yardım Masası kurulması hususu, kimyasallar mevzuatının üstlenilmesinden sorumlu kuruluş olan Çevre ve Orman Bakanlığı ile ilgili meslek teşekkülleri nezdinde gündeme getirilmektedir.

- Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) üyesi ülkelerin yanı sıra üçüncü ülkelerin REACH sistemi kapsamındaki hazırlıkları, kurulan ulusal yardım masaları, sanayi yardım masaları ve gelişmeler konusunda, Çevre ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği (TKSD), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Avrupa Bilgi Merkezleri, Çevre ve Kimya Mühendisleri Odaları ile Gümrük Müşavirlikleri Dernekleri başta olmak üzere, kimya sanayiinin alt kollarında faaliyet gösteren diğer dernekler de konunun değişik boyutlarıyla ilgili olarak bilgilendirilmektedir.

- Yardım Masaları kurulması hususu 15 Mayıs 2007 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı, TOBB ve TKSD'nin de katılımıyla DTM'de gerçekleştirilen AB İcra Kurulu Üçüncü Toplantısında DTM tarafından tekrar gündeme getirilerek diğer ülkelerde olduğu gibi sanayi yardım masalarının kurulması için ilgili birlik ve dernekler teşvik edilmektedir.

- Daha önce sektörün katılımı ile gerçekleştirilen bir dizi toplantıda da vurgulandığı üzere, İMMİB (İstanbul Maden ve Metal İhracatçı Birlikleri) tarafından ihracatçılarımıza yardımcı olmak üzere kurulan REACH Portalının, REACH Yardım Masasına dönüştürülmesi, REACH Yönetmeliğinin çevirisinin yapılması, yetkili temsilcilikle ilgili gerekli girişimlerde bulunulması, bilgilendirme için seminerler düzenlenmesi, broşürler hazırlanması, AKA tarafından hazırlanan uygulama rehberlerinin çevirisinin yapılması, TKSD ve benzeri meslek teşekkülleri ile işbirliği içinde hareket edilmesi ve benzeri faaliyetlerin yürütülmesi bakımından İMMİB, DTM tarafından 27 Eylül 2007 tarihi itibarıyla yetkilendirilmiştir.

- Bu kapsamda, İMMİB tarafından kurulan Yardım Masasında Sistemin gereklilikleri doğrultusunda görevlendirilecek nitelikte personel istihdamı gerçekleştirilmiş olup Tek Temsilcilik konusunda firma ve maliyet araştırmaları hızla devam ettirilmektedir. REACH sistemi kapsamında ihracatçıların hazırlamaları gereken kayıt belgelerinin oluşturulması aşamasında gerekli olan IUCLID 5 Veri Tabanı Programının kullanımına ilişkin eğitimlere İMMİB ve BOSAD tarafından katılım sağlanmış ve İhracatçı firmaların bilgilendirilmesi amacıyla hazırlanan broşür ve kitapçıklar, İMMİB'in elektronik ağ sayfasında yayımlanmış ve firmalara dağıtılmıştır.

- 23 Ekim 2007 tarihinde düzenlenen REACH Ulusal Yardım Masaları Ağı (REHCORN-REACH National Helpdesks Correspondents' Network) Toplantısında DTM'nin bağlı kuruluşu niteliğinde olan İMMİB tarafından bir yardım masası kurulduğu Komisyon yetkililerine bildirilmiş ve oluşturulan yardım masasının REHCORN'la irtibatının kurulması yönündeki ülkemiz talebine olumlu yanıt alınmıştır.

- 23 Kasım 2007 tarihinde Kocaeli Sanayi Odası tarafından düzenlenen REACH sistemi konulu, kimya sektörü toplantısına DTM'nin ilgili birimlerince panelist olarak katkı sağlamıştır. Söz konusu seminere kimya sektöründe faaliyet gösteren 58 firma iştirak etmiş olup seminerde DTM temsilcileri tarafından konu hakkında bilgi verilmiştir.

- REACH mevzuatının uyumlaştırılmasından sorumlu kuruluş olan Çevre ve Orman Bakanlığı'nın çalışmalarında faydalı olacağı düşüncesi ile, olası yükümlülükler ve haklar hakkında ayrıntılı bilgi teminine yönelik girişimler Komisyon nezdinde sürdürülmektedir. Bu bağlamda, konu Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) başta olmak üzere, tüm ikili platformlara taşınmaya başlanmıştır. Bu çerçevede, 28 Kasım 2007 tarihinde Brüksel'de düzenlenen 19'uncu GBOK toplantısı esnasında Komisyona REACH sistemine ilişkin olarak ülkemizde yürütülen hazırlıklar ve değerlendirmeler hakkında bilgi aktarılmıştır.

- REACH sistemine uyum sağlamanın kimya sektörüne yaklaşık maliyetini hesaplamaya yönelik olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı, İMMİB, TKSD ve TOBB gibi kurum ve kuruluşlarla Dış Ticaret Müsteşarlığının koordinasyonuyla makro veriler

marifetiyle bir "Ekonomik Etki Analizi" yapılmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Ayrıca daha detaylı sektörel analiz için ilgili kuruluşlarla temasa geçilmesi planlanmaktadır.

Bununla birlikte, REACH uygulamalarının ihracatımız üzerindeki etkilerine ilişkin olarak Ülkemizde henüz bir sanayi envanteri ve işlenebilir veri eksikliğine karşın, DTM tarafından halihazırda mevcut veriler ile bir etki analizi çalışması yapılmaktadır.

Ayrıca, Kimya sektörünün yoğunlaştığı çeşitli illerde (İstanbul, Kocaeli, İzmir, Mersin, Bursa, Konya, Ankara, Gaziantep, Eskişehir) kimya sektörü temsilcilerinin konuyla ilgili bilgilendirilmesi amacıyla 14 semineri kapsayan bir seminerler dizisi başlatılmıştır. REACH kapsamındaki kimyevi maddelerin envanterinin çıkarılması amacıyla alt sektör temsilcileri ile çalışma başlatılmıştır. (BOSAD-Boya (İlk toplantı 14 Kasım 2007'de düzenlendi), KTMD-Kozmetik, SDSD-Sabun ve Deterjan, TKSD-Kimya Sanayicileri ve diğer sektör dernekleri.)

3- Ülkemiz kamu kurum ve kuruluşları ve sektör temsilcilerince; mevzuat uyumu, olası uyum takvimi ve uyumun fayda ve maliyetleri Dış Ticaret Müsteşarlığı ve ilgili kurumlar ile birlikte değerlendirilmekte olup bunların etkisinin ölçülmesine yönelik analiz çalışmalarının yapılması için gerekli girişimler başlatılmıştır.

Bununla birlikte, ülkemizin kimyasallara dair yeni sistemden olumsuz etkilenmemesini teminen konu, AB ile ülkemiz arasındaki ilgili tüm ikili platformlara taşınmaktadır. Bu noktada, bilgiye ve kayda dayalı bir yapıyı teşkil eden REACH Sisteminin uygulanmasından kaynaklanabilecek muhtemel pazara giriş engelleri ile karşılaşılmasını veya maruz kalınabilecek engellerin zamanında belirlenmesi ve etkin bir şekilde bertaraf edilebilmesini teminen KOBİ'ler başta olmak üzere ilgili tüm ihracatçılarımızın gerekli bilgileri edinmeleri ve kayıt için gerekli teknik dosyalarını hazırlamaları büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, İMMİB tarafından KOBİ'lerin maliyet açısından olumsuz etkilenmemesini teminen gerekli girişimler başlatılmış olup bir REACH yardım masası kurulmuştur. Ayrıca, ön kayıt süreci ve REACH'e ilişkin diğer hususlarda danışmanlık hizmetlerinden yararlandırılmaları gibi destek faaliyetleri planlanmaktadır.

4- REACH Tüzüğü'ne uyum konusu Çevre Bakanlığının yetki alanında bulunmaktadır. Ancak, AB Komisyonu yetkilileri ile Çevre Bakanlığının yanı sıra Dış Ticaret Müsteşarlığı yetkilerinin de katılımıyla Brüksel'de yapılan toplantıda konu gündeme gelmiş olup Komisyon yetkililerince 2/97 sayılı OKK kapsamında uyumu öngörülen düzenlemelerin yerini REACH'in alması nedeniyle REACH Tüzüğü'nün bu çerçevede değerlendirilmesi gerektiği ve uyumun zorunlu olduğu vurgulanmıştır. Bu durum, Gümrük Birliği ve tam üyelik süreci çerçevesinde değerlendirilmekte olup uyum zorunluluğu gerekse dahi Türk Kimya sektörünün mümkün olan en alt düzeyde etkilenmesi için Dış Ticaret Müsteşarlığınca gerekli çalışmalara mümkün olduğunca katkı sağlanmaktadır.

Türkiye-AB Üyelik Müzakerelerinin 27. Faslını teşkil eden Çevre Başlığı altında yer alan REACH Tüzüğüne uyum hususu, mevcut Gümrük Birliği yükümlülüklerimiz altında anılan fasıla ilişkin bir açılış kriteri (benchmark) olarak konulmamıştır. Ancak, REACH Komisyon yetkililerince ayrı bir gündem maddesi altında yakından takip edilen bir konu olarak ön planda bulunmaktadır.

Çevre Faslında gerçekleştirilen tarama sonrası 2006 yılı Nisan ayı itibarıyla, REACH mevzuatının henüz tamamlanmamış olması ve dolayısıyla bu mevzuatın Türkiye tarafından üstlenilmesi yönünde Komisyonun herhangi bir talepte bulunmamış olması nedeniyle anılan Tüzüğün söz konusu fasıl kapsamında bir açılış kriteri olarak Türkiye'nin karşısına konulmasının mümkün olamayacağı düşünülmektedir.